

THE NEW
URBAN
CRISIS

HOW OUR CITIES ARE INCREASING INEQUALITY,
DEEPENING SEGREGATION, AND FAILING THE
MIDDLE CLASS—AND WHAT WE CAN DO ABOUT IT

RICHARD FLORIDA
AUTHOR OF *THE RISE OF THE CREATIVE CLASS*

แนะนำหนังสือ Book Review

The New Urban Crisis (2017) By Richard Florida

Silvia Gugu

Fifteen years after his bestseller, “The Rise of the Creative Class And How It’s Transforming Work, Leisure, Community And Everyday Life”, Richard Florida makes a u-turn. The urban theorist, writer, professor and Director of Cities at the Martin Prosperity Institute of the University of Toronto built a consulting empire on his deeply resonating message about city regeneration and success in a postindustrial, globalizing world. He is now focusing on the unintended consequences of his sermon and untangling the dark externalities of urban achievement.

Responding to critiques that accused his creative class theory of focusing only on the elites at the expense of the majority of the population, he admits in his 2017 book, “The New Urban Crisis: How Our Cities Are Increasing Inequality, Deepening Segregation, and Failing the Middle Class—and What We Can Do About It” that the same forces fueling urban growth also generate mounting inequality. Most of the book is dedicated to showcasing the author’s research on the dimensions and forces at work in this paradox, with one last chapter left to put forward a list of policy solutions.

What motivated Richard Florida's change of heart? Back in 2002, in *The Rise of the Creative Class*, he had suggested that growth is spurred by the concentration of the creative class. This innovative, knowledge-based elite, representing roughly a third of the population, chose to settle in areas that catered to its potential. The ingredients proposed by Florida for developing a creative place were the famous 3T – talent, technology and tolerance, which translated into investments in cultural and technological infrastructure, as well as amenities conducive to an active and participative lifestyle (experiential activities). This place-based development model, which justified a vast array of legacy projects, proved extraordinarily seductive to mayors all over the world. Florida did warn of the inequality dangers posed by an approach that focused policy on an elite representing only 30% of the population, and critics promptly amplified this concern. It wasn't until now though that he attempted to deliver a comprehensive response to this problem.

"The New Urban Crisis" starts by proclaiming a full-blown metastasis of urban polarization (p.xvi), reflected by spiking concentrations of wealth and the quasi-complete dissolution of middle class neighborhoods. Captured by an index that aggregates economic segregation, wage inequality, income inequality, and housing unaffordability, this phenomenon is "positively and significantly correlated with the size and density of metros, their concentrations of high-tech industry, their share of creative-class workers and college graduates, and their levels of economic output, income, and wages" (p. 187-188). In other words, it is the dark byproduct of urban prosperity.

After an introductory chapter, the author shows how a handful of superstar cities concentrate disproportionate shares of high value industries and wealth, leaving the others behind, in a "winner-take-it-all" dynamic that creates sharp regional inequalities. Apart from that, he notes, these very

alpha-cities are falling victims to their own success, developing extreme inequality, which ultimately slows down growth. As the creative class moves in, competing for the most desirable neighborhoods, housing becomes unaffordable for everybody else, because of staggering differences in income and wages. He then discusses how patterns of gentrification further contribute to the gap between poor and rich neighborhoods.

Chapters 5-7 illustrate the new American class geography. Moving from aggregated to more granular data that captures neighborhood dynamics, Florida maps spatial divisions according to income, education and occupation. He distinguishes between the creative, working and service class. The patchwork patterns emerging from his analysis, he shows, are shaped by the creative class control of the advantageous locations – in proximity to the urban cores, transit, knowledge-based institutions and natural amenities. This pushes the working and service classes away from conveniences, giving birth to concentrated pockets of poverty. In turn, these neighborhoods cannot sustain good schools, and adequate services financed by local property taxes.

In Chapter 8, the author sketches the grim picture of mounting suburban poverty, crime and the opioid epidemic. Chapter 9 captures the extreme of the urban crisis, by providing a brief incursion in the developing world.

The last chapter discusses policy solutions towards a more inclusive urbanism. He suggests replacing property taxes with land value tax (tax on undeveloped land) or local tax increment transfers (redistributing tax revenues from new development among the neighborhood residents) to fight opposition to new construction. Diverting a larger share of the gas taxes towards mass transit would help cluster people and economic activity closer together. Redirecting the home mortgage tax credit from homeowners to low income renters should discourage suburbanization and prevent people from being

burdened by housing costs. Citing New Deal policies that turned low paying blue collar jobs into middle class salaries, Florida also suggests increasing the pay of service workers, bringing minimum wage to reflect the local cost of living, and a universal basic income. To help bring down inequality at global level, he calls for directing foreign aid to cities rather than nation-building.

After the painstaking critique of the inequality fueled by clustered and concentrated urban development, readers may find it surprising that Florida's resolve is strategic investment in "more clustered and concentrated urban development" (p. 189), which, the author admits, will be both expensive and unpopular. However, in defending his theory, Florida is set to convince his audience that clustering can work for and not against us, if redistributive measures are put in place. And this, he is again forced to admit, is highly implausible under a Republican government.

Unlike the rest of the book, which shows a systematic effort to thoroughly dissect urban inequality, the last chapter is not supported by any compelling data teased out in graphs and charts. The author makes no attempt to convince us that his policy solutions have worked elsewhere in similar contexts, or that they would even stand a chance to be adopted in the US. Why, for example, doesn't the availability of public transportation seem to tame down inequality in London or Paris? Furthermore, arguing for deregulation while warning against "too much vertical sprawl", "deadened condo canyons" (p. 193), and warning that "urban economies are powered not by extreme residential density and huge towers, but by the mid-rise, mixed-used density that promotes mixing and interaction" (p. 193) will not leave the reader with a clear path to follow. Pleading for affordable housing policies just to admit that they "are admirable, but they can be costly and inefficient" (p. 202) is bound to have a similar effect. Moreover, Florida informs that affordable homes

are actually more available in sprawling suburbs than dense urban areas, with housing costs almost double in the latter (p. 190). This is unlikely to sell his proposed reform of redirecting homeowner subsidies that “stimulate suburbanization” towards affordable rentals; after all, property ownership is instrumental in social mobility, and rentals are not.

Even more discouragingly, Florida’s suggestions are intertwined with pessimist reflections on the futility of his hopes under Donald Trump’s presidency. He confesses that his initial aspiration to pen a national urban policy was replaced by a 180-degree twist towards more decentralization and local leadership, and reliance on the private sector, state and city governments. He does not hesitate to link geographical class divides to inflammatory political consequences such as the rise to power of populists like mayor Rob Ford and Donald Trump or phenomena like Brexit. His New Urban Crisis Index is “positively and significantly associated with the share of votes for Clinton in 2016 and negatively associated with the share of Trump votes” (p.188), suggesting that the growing poverty in the suburbs is fueling more anti-progressive sentiment than inequality in urban centers.

If its last chapter may seem half-baked, the book is accomplishing its goal of depicting urban inequality and its relationship with urban growth. Its data provides a lot for researchers to pick on. As for Richard Florida’s impressive following of mayors and urban planners, it is bound to deliver a very clear message of what is going wrong in creative cities and what the consequences may be.

Charles
Montgomery

Happy City

Transforming Our Lives
Through Urban Design

"Happy City is its own update: an eye-opening, pleasurable, utterly necessary tour through the best and worst neighborhoods of our urbanized world. Charles Montgomery shows us the way to a beautiful city."—Andrew Blum, author of *Tubes*

แนะนำหนังสือ Book Review

Happy City: Transforming our Lives through Urban Design (2013) By Charles Montgomery

พงษ์พิศิษฐ์ หุยากรรณ์

หนังสือเล่มนี้ได้ยกเรื่องราวการออกแบบพัฒนาเมืองมาพูดถึงได้อย่างน่าสนใจ ภายใต้หัวข้อหลักของการสร้างเมืองแห่งความสุข การเปลี่ยนแปลงชีวิตของคนเมืองผ่านการใช้นวัตกรรมด้านการออกแบบเมือง (Urban Design) ข้อดีอย่างหนึ่งของมันก็คือ การอธิบายเรื่องราวและการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ทำให้สามารถเข้าถึงผู้อ่านหมู่มากได้โดยที่พวกเขาไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้เรื่องการออกแบบเมือง การวางผังเมือง หรือการพัฒนาเมืองมากนัก แต่ในขณะเดียวกันเรื่องราวในหนังสือ Happy City ก็สามารถจุดประเด็นเรื่องราวและให้ความรู้แก่ผู้ที่กำลังศึกษาหรือทำงานในสาขาอาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองได้ด้วยเช่นกัน

อาจจะเป็นเพราะเหตุที่ว่าผู้แต่งเป็นนักข่าว เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้จึงได้รับการถ่ายทอด ผ่านการเล่าเรื่องสั้นเกี่ยวกับโครงการเพื่อความความสุข (Happiness Program) ในเมืองที่น่าสนใจจากทั่วโลก เช่นเมืองในสหรัฐอเมริกา แคนาดา โคโลัมเบีย เป็นต้น นอกจากนั้น Charles ยังเขียนหนังสือโดยใช้อารมณ์ร่วมในฐานะผู้อาศัยในเมืองคนหนึ่งที่ประสบปัญหาต่าง ๆ ไม่ต่างจากตัวพวกเราเอง หนังสือ Happy City ถูกแบ่งออกเป็น 13 บท มีการตั้งชื่อบทได้น่าสนใจไม่ว่าจะเป็น “นายกของเมืองแห่งความสุข” “ความเท่าเทียม” หรือ “บทส่งท้ายที่เป็นแค่การเริ่มต้น” และผู้แต่งยังพูดถึงมุมมองการส่งเสริมเมืองแห่งความสุขผ่านผู้คนที่ทำหน้าที่

หลากหลายตั้งแต่ ชาวบ้าน นักออกแบบ จนถึงนายกเทศมนตรีของเมืองอีกด้วย กรณีตัวอย่างที่ยกมาก็ดังแต่เรื่องที่สามารถทำได้ง่าย ๆ ด้วยตัวเราเอง จนถึงเรื่องระดับชุมชนและเรื่องใหญ่ระดับเมืองเช่นกัน ยังได้มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเช่น หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ สماعคม ที่เราสามารถสืบค้นและเข้าไปอ่านเรื่องราวเพิ่มเติมได้อย่างละเอียดอีกด้วย

Charles ได้ตั้งคำถามถึงเมืองในปัจจุบันทั่วโลก อันเป็นผลลัพธ์จากการพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาการขับเคลื่อนที่เป็นหลัก ซึ่งได้ทำให้เมืองกลายเป็นสถานที่สำหรับรถยนต์มากกว่าที่จะเป็นเมืองที่เราอยู่แล้วมีความสุขปลอดภัยและสนุกสนาน ปรากฏการณ์การโตของเมืองที่เติบโตโดยการขยายตัวเมืองออกไปอย่างไม่ได้รับการควบคุม หรือมิได้มีการสร้างระบบขนส่งสาธารณะที่เพียงพอต่อความต้องการ และการพัฒนาเมืองที่ถูกควบคุมโดยกลไกทางการตลาดเป็นหลัก ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน และช่องว่างระหว่างชนชั้นกลุ่มคน กลุ่มเชื้อชาติ ที่ทำให้ผู้คนในเมืองลดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชุมชนเมืองไป เกิดวิกฤตทางด้านจรรยา การแบ่งแยกชนชั้นทางสังคม เกิดพื้นที่ในเมืองที่ไม่น่าดึงดูดและอันตรายต่อผู้คนมากขึ้นเรื่อย ๆ และ Charles ค่อย ๆ พยายามที่จะเสนอทางออกที่เป็นไปได้ผ่านกรณีศึกษาที่หลากหลาย

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายที่กรณีตัวอย่างส่วนใหญ่และมุมมองหลักของหนังสือยังอยู่ในกรอบของชีวิตในชาติตะวันตกและประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นหลัก ทำให้อาจจะเป็นการยากที่จะนำบางเรื่องราวในหนังสือมาปรับใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนา หรือชาติตะวันออก ได้เหมาะสม หรือได้โดยง่าย ทั้งนี้ในเนื้อหาของหนังสือ Happy City มีประเด็นที่น่าสนใจและมีความเป็นไปได้ที่จะมาปรับใช้หรือนำมาถกเถียงในบริบทของประเทศไทยดังนี้

1) เมืองโบโกต้า โคลัมเบีย ซึ่งถูกยกมาพูดถึงในบทแรก นายกของเมืองแห่งความสุข ผู้แต่งได้ไปลองตามติดชีวิตของ นาย Enrique Peñalosa อดีตนายกแห่งเมืองโบโกต้า ที่ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงแก่ตัวเมืองโบโกต้าจนได้รับการยกย่องไปทั่วโลก โครงการหลักของ Enrique คือการทำให้ถนนกลับมามีคนมีชีวิตชีวาและปลอดภัยที่จะเดินหรือปั่นจักรยานเองได้ตั้งแต่เด็กเล็ก จนถึงผู้สูงอายุ

เขาได้เริ่มจากการปิดถนนในบางช่วงเวลา บางวันของสัปดาห์ จนถึงขั้นถาวร นายก Enrique ยังเป็นผู้นำกิจกรรมปั่นจักรยานด้วยตัวเอง เป็นแบบอย่างแก่คนเมืองด้วยการลงมือทำ รวมถึงการนำเสนอและพัฒนาระบบรถบัสเพื่อเป็นขนส่งมวลชนอีกด้วย ปัจจัยหลักที่ทำให้เรื่องราวของเมืองโบโกต่านั้นประสบความสำเร็จและได้รับการพูดถึงมากมายนั้น คงเป็นเพราะการลงมือทำจริงของผู้นำท้องถิ่นที่ได้ใช้ชีวิตแบบคนเมือง เป็นผู้เดิน ผู้ปั่นจักรยานและผู้ใช้ระบบขนส่งมวลชนด้วยตัวเอง สิ่งนี้ทำให้โครงการถูกออกแบบมาโดยฟังเสียงของประชาชนและตอบสนองต่อความจำเป็นอย่างแท้จริงนั่นเอง

2) เมืองโคเปนเฮเกน เดนมาร์ก Charles ได้ยกตัวอย่างการออกแบบปรับปรุงสวนที่ไม่ค่อยมีใครมาใช้งาน ให้กลายเป็นแหล่งสังสรรค์และที่พักผ่อนของผู้คนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ปกครอง คู่รัก เจ้าของสัตว์เลี้ยง ผู้สูงอายุ จนถึงแม้กระทั่งกลุ่มคนที่มักจะถูกทอดทิ้งเช่น คนไร้บ้าน นักดื่ม เป็นต้น สิ่งสำคัญในเรื่องนี้คือความพยายามของนักออกแบบหรือเจ้าของโครงการที่จะต้องเข้าไปพูดคุย และร่วมมือกับผู้ใช้ทั้งหลายเหล่านี้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อที่จะแสวงหาประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการลงทุนเพื่อทำให้สวนสาธารณะหรือพื้นที่สาธารณะเหล่านั้น เช่น ห้องน้ำที่ไม่เพียงพอ การแบ่งพื้นที่สำหรับคนสูงอายุ ม้านั่งที่ด้อยคุณภาพ ความปลอดภัยและการส่องสว่าง ฯลฯ ผู้เขียนยังเน้นย้ำถึงเรื่องพึงระวังของการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของชนชั้นที่มีปากมีเสียงก่อน ทั้ง ๆ ที่น่าจะกลับกัน และอันตรายของการเกิด Gentrification หรือการแทนที่ของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ ที่มักจะเกิดตามมาหลังจากมีการพัฒนาพื้นที่ในเมือง ส่งผลให้ราคาที่ดินรวมถึงค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น จนทำให้มีการเปลี่ยนมือเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของอาคาร จนกดดันให้คนที่อยู่อาศัยอยู่ก่อนต้องออกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในที่สุด

3) โครงการจักรยานเพื่อการเชื่อมต่อระหว่างสถานีขนส่งมวลชน เมืองปารีส ฝรั่งเศส ผู้แต่งพูดถึงโครงการนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมต่อเมือง การเคลื่อนที่ของคนเมืองโดยไม่ต้องพึ่งรถยนต์ส่วนตัว ซึ่งในหลายประเทศแม้ว่าจะมีการสร้างระบบขนส่งมวลชนที่ค่อนข้างดีแล้ว แต่ก็ยังไม่มีการใช้

เพียงพอ เหตุผลหลักที่ทำให้เป็นเช่นนั้นก็เพราะโครงการเหล่านั้นมักจะไม่ได้นำถึงความสะดวกในการเชื่อมต่อระหว่างระบบที่แตกต่างกันได้ดีเพียงพอ หรือการที่สถานีเหล่านั้นจะไม่ชัดเจนปลายทางของผู้ใช้ระบบ แต่ต้องมีการเดินเท้า ต่อรถเมล์ แท็กซี่ หรือขึ้นรถจักรยานยนต์แบบในบ้านเราก็ตาม จนทำให้ไม่มีความสะดวกและคนโดยส่วนใหญ่ก็จะยังเลือกที่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวอยู่ดี กลับมาที่โครงการจากปารีส ได้มีการติดตั้งสถานีจักรยานไว้ตามสถานีรถไฟ ไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน หรือป้ายรถเมล์ เพื่อที่จะให้ผู้ใช้งานระบบสามารถเช่าในราคาถูก เพื่อเดินทางเชื่อมต่อกับระบบอื่น หรือเพื่อใช้ขับเข้าไปถึงจุดหมายปลายทางได้โดยระบบนี้มีความสะดวกเป็นอย่างมากเพราะสามารถใช้บัตรเดินทางรถไฟใต้ดินปลดล็อกจักรยานและจ่ายค่าเช่าได้เลย

4) เป็นเรื่องที่น่าสนใจมากที่ Charles พุดถึงเมืองพอร์ตแลนด์ สหรัฐอเมริกา ซึ่งมักจะได้รับการยกย่องว่าเป็นเมืองที่ดี ที่อยู่อาศัยได้โดยไม่ต้องใช้รถยนต์ส่วนตัว แต่ผู้เขียนกลับยกตัวอย่างของกลุ่มอาสาสมัครในละแวกที่อยู่อาศัยหนึ่งแทนที่จะพุดถึงระบบขนส่งมวลชนของพอร์ตแลนด์ อาจจะเป็นเพราะเรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่ดีมากของการเริ่มลงมือทำด้วยตัวเราเอง เพื่อละแวกบ้านที่น้อยอยู่และมีความสุข กลุ่มอาสาสมัครเริ่มจากเจ้าของบ้านเพียงไม่กี่คนที่ต้องการจะปรับปรุงและพัฒนาร้านของพวกเขาให้น่าอยู่ ด้วยโครงการง่าย ๆ หลากหลายโครงการด้วยกัน เช่น การระบายสีและวาดรูปบนสามแยกหรือสี่แยกให้ผู้ขับที่ตระหนักรู้ถึงความปลอดภัยและชะลอความเร็วรถลง การติดตั้งตู้สวัสดิการเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน (พืชผล หนังสือเก่า ของใช้ เป็นต้น) การสร้างห้องนั่งเล่นขนาดเล็กในสวนเพื่อให้คนในละแวกเข้ามาใช้กัน หลายโครงการในระยะเริ่มต้นอาจจะผิดกฎหมายควบคุมทางด้านผังเมือง แต่พวกเขาก็สามารถรวมตัวและส่งเรื่องประท้วงต่อสภาเมือง จนสามารถปรับเปลี่ยนกฎให้เอื้อประโยชน์ต่อความเปลี่ยนแปลงได้ ปัจจุบันกลุ่มอาสาสมัครสามารถรวมตัวกันเป็นองค์กรอาสาสมัครขนาดใหญ่เพื่อออกแบบพัฒนาละแวกที่อยู่อาศัยของพวกเขา รวมถึงกระตุ้นและให้ความรู้ด้านการออกแบบ พัฒนาชุมชนที่ทำได้ง่ายและรวดเร็วแก่ชุมชนอื่นอีกด้วย

5) เมืองแวนคูเวอร์ แคนาดา เมืองที่ผู้แต่งอาศัยอยู่ในปัจจุบันได้ถูกยกมาพุดถึงหลายครั้งตลอดทั้งเล่ม โดยส่วนใหญ่จะพุดถึงความน่าดึงดูดของเมืองที่มี

ความหนาแน่นที่พอดี กระชับ และมีความหลากหลายทาง กิจกรรม วัฒนธรรม และเชื้อชาติ สิ่งที่เราสามารถเรียนรู้ได้จากกรณีของเมืองแวนคูเวอร์ก็คือ ความสำคัญของการพัฒนาย่านในเมืองที่ต้องมีการใช้ประโยชน์อาคารที่ผสมและคำนึงถึงการพัฒนาโดยมีระบบขนส่งมวลชนเป็นหลัก (Transit Oriented Development) ที่นอกจากจะช่วยในเรื่องของการเดินทางด้วยเท้าที่สะดวกแล้ว ยังสร้างเสน่ห์ดึงดูดให้แก่ย่านนั้น ๆ อีกด้วย เราสามารถปรับปรุงพัฒนาย่านที่ใช้ประโยชน์ที่ดินแบบเดียวให้กลายเป็นแบบผสมได้ เช่น การอนุญาตให้สามารถปรับเปลี่ยนโรงจอดรถเป็นห้องเช่า การปรับพื้นที่ชั้นแรกเป็นการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์กรรม โดยเฉพาะ คาเฟ่ ร้านค้า ร้านอาหาร เพื่อก่อให้เกิดความหนาแน่นของประชากรที่พอเหมาะแก่การใช้ระบบขนส่งมวลชนไปพร้อมกัน

หนึ่งในแก่นหลักของหนังสือก็คือความเชื่อมโยงกันระหว่างปฏิสัมพันธ์ของคนเมืองและความสุขในเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกันเป็นอย่างมาก โดยเมืองที่ถูกออกแบบให้สามารถเอื้อต่อการเกิดประสบการณ์เชิงบวกของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนได้นั้นจะเป็นเมืองที่ผู้อยู่อาศัยมีความสุขเป็นอย่างมาก รวมถึงความเป็นจริงที่ว่ากรออกแบบเมืองแห่งความสุขนั้นจริง ๆ แล้วอาจจะไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้หรือเรื่องที่ยากมาก แต่กลับเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่เริ่มจากตัวเราเอง ละแวกบ้านของเรา จนถึงชุมชนของเราที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญกับมนุษย์เป็นอันดับแรกเท่านั้นเอง

โดยสรุปแล้ว หนังสือ Happy City อาจจะไม่ใช่คู่มือเพื่อการออกแบบเมืองแห่งความสุขที่ครบถ้วนหรือสามารถให้ทางออกแก่ทุกพื้นที่ได้ ถึงกระนั้นหนังสือเล่มนี้ก็เป็นจุดประเด็นและกระตุ้นความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองโดยให้ความสำคัญกับความสุขของผู้อยู่อาศัยในเมือง รวมถึงยังให้ความเพลิดเพลินและความสุขใจแก่ผู้อ่านได้เหมาะสมกับชื่อหนังสือเล่มนี้เช่นกัน ท้ายที่สุดนี้ขอยกคำพูดของ Charles ที่ว่า “เมืองที่ผู้คนจะมีความสุขนั้น คือเมืองที่มีความเท่าเทียมกัน ความเท่าเทียมนี้อาจจะไม่ใช่ในด้านสถานะการเงิน สถานะทางสังคม แต่เป็นความเท่าเทียมในการเข้าถึงคุณภาพชีวิตที่ดีในเมืองต่างหาก”

แนะนำหนังสือ Book Review

Enlivenment — Towards a fundamental shift in the concepts of nature, culture and politics (2013)

By Andreas Weber

Stefan Sylla
สเตฟาน ซิลลา

The world, as we know it, as our grandparents, parents and teachers have explained it to us, the world that we believe in seems to come to its end: climate change, species extinction, economic crises, famine, armed conflicts, ... These are not just empty phrases but serious matters supported by numerous reports and long-term observations. For example, the “Living Planet Report 2016” of the *Worldwide Foundation for Nature* (WWF) presents heavy evidence that we are facing the 6th large species extinction of the Earth’s history, caused by the exponential increase of human pressure on the planet.

What has happened? How have we come this far, that life on Earth and, with that, humanity is at stake? And: is there anything we can do about it? Is it enough to find technical or political solutions for these problems, or are we dealing with a systematic error that is nested within modern civilization?

Andreas Weber (PhD, Biologist and Philosopher) asks these pressing questions in his book “Enlivenment”. For sure, he is not the first one, his book might be found in a long shelf with other books about “Global Change”, “The Anthropocene”, “Climate Change”, etc. However, already the subtitle indicates that he will be looking at these questions from an uncommon perspective: “Towards a fundamental shift in the concepts of nature, culture and politics”.

Weber summarizes the “multiple crises” that humanity is currently facing under the term “crisis in global sense-making”. He profoundly deduces that this crisis is not simply caused e.g. by economic inequalities or lack of education, but that it is deeply rooted in the structures of modern scientific thought, the way we are looking at and understanding reality. Modern science was brought forth by a complex mix of influences, dominated by Newtonian thought and, later on, Darwinism. At the heart of it stands the claim that there is only one reality which is “objective reality”. Therefore, Weber refers to modern science as the “Science of dead matter” as it systematically excludes

โลกที่เรารู้จักกันอย่างที่ย้าย พ่อแม่ และครูบาอาจารย์ได้บอกเล่าให้เราฟัง โลกที่เราศรัทธานั้น ดูเหมือนว่ากำลังจะเดินหน้าสู่จุดจบแล้ว ด้วยเหตุการณ์สภาพอากาศแปรปรวน การสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ วิกฤตเศรษฐกิจมากมาย สภาวะอดอยาก ความขัดแย้งและสงคราม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงข้อความเลื่อนลอย แต่หากเป็นเหตุการณ์ที่น่าวิตกกังวลเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากผลการวิจัยที่นับไม่ถ้วน บวกกับการเฝ้าสังเกตการณ์อันยาวนาน ตัวอย่างจากผลการรายงาน “Living Planet Report 2016” ของ The Worldwide Foundation for Nature (WWF) ที่ให้เห็นถึงหลักฐานที่มีความน่าจะเป็น ว่าเรากำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์การสูญพันธุ์ครั้งใหญ่ นับเป็นครั้งที่ 6 ของประวัติศาสตร์โลก สาเหตุเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติบนโลกอย่างรวดเร็ว

มันเกิดอะไรขึ้น เรามาถึงในจุดที่สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ บนโลกรวมถึงมนุษย์กำลังเผชิญกับการสูญพันธุ์ได้อย่างไร เราสามารถจะทำอะไรได้บ้างไหม มันเพียงพอไหมที่จะหาทางออกจากปัญหาเหล่านี้จากการแก้ไขเรื่องการเมือง หรือจากการใช้เทคโนโลยี หรือว่าเรากำลังเผชิญอยู่กับความผิดพลาดที่ฝังรากลึกอยู่ในความเจริญรุ่งเรืองแห่งยุคปัจจุบัน

Andreas Weber (นักชีววิทยาและนักปรัชญา) ได้ตั้งคำถามที่เป็นกรณีเร่งด่วนเหล่านี้ในหนังสือของเขา ชื่อ “Enlivenment” แน่แน่นอนว่าเขาไม่ใช่คนแรกที่ตั้งคำถามทำนองนี้ หนังสือของเขาน่าจะอยู่ร่วมกับหนังสือต่าง ๆ บนชั้นหนังสือที่ยาวเหยียด ที่พูดถึงเกี่ยวกับเรื่อง “Global Change”, “The Anthropocene”, “Climate Change” ฯลฯ แต่จะเห็นได้ว่า เพียงแค่ชื่อหนังสือของเขา ได้แสดงให้เห็นว่าเขานั้นมีมุมมองต่อปัญหาที่แตกต่างออกไป ซึ่งมุ่งไปยังการเปลี่ยนทิศทางที่สำคัญในแนวคิดที่มีต่อธรรมชาติ วัฒนธรรม และการเมือง

Weber สรุปใจความเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ที่เพิ่มความรุนแรงขึ้นเท่าที่วิญญูได้ว่า มนุษยชาติกำลังเผชิญหน้าอยู่กับสภาวะ “crisis in global sense-making” ในขณะนี้ เขายังได้สรุปอย่างมีใจความสำคัญอีกว่า วิกฤตนี้ไม่เพียงแต่มีสาเหตุมาจากการไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและการขาดการศึกษาเท่านั้น แต่มันเกิดจาก

subjectivity, the felt human experience of life. The consequences are alarming: “[...] Science, society and politics have for the last 200 years lost their interest in understanding actual, lived and felt human existence. [...] Should it be so surprising, then, that the survival of life on our planet has become the most urgent problem?” (p. 11). Separating reality through statistical analysis and algorithms has become the most common way of “creating” knowledge in modern science. From that perspective, whatever science “touches”, becomes dead matter. This “ideology of non-living” neglects life by not valuing the human experience of lived reality.

These critical insights of Weber’s presentations are pointing to the question, why, after 30 years of “sustainable development”, we are still consuming the biosphere of the planet, at an even higher rate than ever before. Here, Weber introduces the term “bioeconomics” and argues that economics, the major driving force behind global change and human pressure on the Earth, is deeply related with the concepts of biological science. The idea of the “homo economicus”, the human “struggle for existence” was inspired by Darwinism. It is not by accident that the terms “eco-logy” and “eco-nomy” seem to share a similar heritage. Even though there are numerous new findings questioning these rather orthodox concepts (Weber cites multiple examples especially from biology), this ideology, that couples biological and economic thought, still is, maybe more than ever, the world-ruling framework of how things are being done. The ideal of “universal competition” gives justification to the ever ongoing theft of life-giving resources and the destruction of the biosphere. Meaningful structures of human- and human-nature interactions are replaced by monetary transactions and, ultimately, inner emptiness.

การฝังรากลึกในโครงสร้างของกรอบความคิดทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ทศนคติ และความเข้าใจต่อโลก วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ถูกขับเคลื่อนไปข้างหน้าด้วยอิทธิพลที่ซับซ้อนต่าง ๆ จากแนวความคิดของ Newtonian และเวลาต่อมา Darwinism โดยหัวใจหลักของมันกล่าวอ้างว่า ความเป็นจริงที่เป็นรูปธรรมคือความเป็นจริงเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ Weber มองว่าวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ คือ วิทยาศาสตร์ของสิ่งที่ตายไปแล้ว เนื่องด้วยการมองอย่างเป็นระบบที่แบ่งแยกจากกัน ไร้ซึ่งความเป็นนามธรรมที่เติมไปด้วยความรู้สึกความสัมพันธ์จากประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์ ผลพวงของมันเป็นที่น่ากังวลอย่างยิ่งใน 200 ปีให้หลังมานี้ วิทยาศาสตร์ สังคม และการเมือง ได้สูญเสียความเข้าใจและใส่ใจต่อการดำรงชีวิตอยู่และการรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของมนุษย์ มันควรเป็นที่น่าประหลาดใจหรือไม่ ที่สิ่งมีชีวิตที่ยังคงอยู่รอดบนโลกใบนี้ได้กลายเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่สุด (หน้า 11) การแบ่งแยกความเป็นจริงผ่านการวิเคราะห์เชิงสถิติ และการแก้ปัญหาในเชิงคณิตศาสตร์ ได้กลายเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุดในการใช้หาความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ จากแง่มุมนั้น อะไรก็ตามที่วิทยาศาสตร์เข้าไปเกี่ยวข้อง ก็จะเป็นสิ่งมีชีวิตและจิตวิญญาณ อุดมคติแบบ non-living นี้ไม่แยแสและให้คุณค่าใด ๆ ต่อประสบการณ์ชีวิตและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์

ข้อวิพากษ์ที่ลึกซึ้งเหล่านี้ของ Weber ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่ว่า ทำไมเรายังคงพลาญทรัพยากรที่มีชีวิตบนโลกอย่างต่อเนื่อง แถมยังมากขึ้นกว่าเดิม ถึงแม้ว่าเราได้ส่งเสริม “sustainable development” มากกว่า 30 ปีแล้วก็ตาม Weber ทำให้เราได้รู้จักกับคำว่า “bioeconomics” และได้โต้แย้งว่า เศรษฐกิจเป็นปัจจัยขับเคลื่อนหลักที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์โลกแปรปรวน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองของมนุษย์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดของ biological science อย่างมาก แนวคิดแบบ “homo economicus” และความคิดที่ว่า มนุษย์นั้นต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด นั้นได้อิทธิพลมาจาก Darwinism มันไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่คำว่า “eco-logy” และ “eco-nomy” นั้นมีที่มาคล้าย ๆ กัน ถึงแม้ว่าจะมีผลวิจัยทางวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ ออกมาสนับสนุนว่า ความคิดเหล่านี้เป็นความคิดที่ตกยุคสมัยไปแล้วก็ตาม (Weber ได้ยกตัวอย่างของผลวิจัยโดยเฉพาะในหัวข้อเกี่ยวกับชีววิทยา) ทศนคตินี้ที่รวมเอาแนวความคิด biological กับ economic เข้าไว้ด้วยกัน ก็ยังคง

Clearly, Weber's book does not give the impression that it aims to be a harsh critic or an attack on mainstream science and global economy. It is rather guided by a sense of deep concern, care and an ardent search for profoundly new ways of living. It is not pointing towards a complete replacement and revolution of existing structures, but an enhancement that will correct for its flaws.

"Enlivenment", the title of his book is a word creation of one of his colleagues, based on the term "to enliven", which means "to give life, action or spirit to something, to make it more interesting, lively or enjoyable" (Merriam-Webster Dictionary). It suggests to focus social, scientific and political activity on the question of how to nourish "life", e.g. to produce more meaning, participatory experience and beauty. *Enlivenment* is permanently present like a lighthouse throughout the whole book, and around that Weber starts to carefully weave a fine web that includes his own ideas and those of many other renown authors, of how a future society, science and an economy, where humans are nourishers of the biosphere instead of exploiters, could look like. With a well-founded and knowledgeable account of existing thought, experiences and frameworks Weber presents a set of diverse building blocks that could be a foundation of a life-enriching humanity: *Commons & commoning, biopoetics, first-person science, biospheric house-holding, re-embodied thinking, wild naturalism, shared experience, empirical subjectivity, interbeing, nature writing*, to name just a few. By presenting various examples, he shows that "Enlivenment" is not a totally new idea but that it is actually already being practiced in different ways all around the world.

Even though it is a hard task to formulate something that is outside current frameworks of scientific and economic thought, Weber masters to shed light onto a path into an almost completely unknown world. Therefore,

เป็นกรอบและกฎที่ควบคุมการกระทำสิ่งต่าง ๆ บนโลกนี้ แนวความคิดแบบ “universal competition” ให้สิทธิในการถกถวญทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นแหล่งกำเนิดของสิ่งมีชีวิตสู่การล่มสลายของสรรพชีวิตทั้งปวง ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ ได้ถูกแทนที่ด้วยการใช้เงินตราจนในที่สุดเหลือแต่เพียงความว่างเปล่าภายใน

อันที่จริงแล้วหนังสือของ Weber ไม่ได้ให้ความรู้สึกว่าเขามีความประสงค์จะวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงหรือพุดใจเมตตวิทวิทยาศาสตร์และเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน แต่มันถูกเรียบเรียงขึ้นจากความห่วงใยและใส่ใจเพื่อแสวงหาวิธีใหม่ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง หรือปฏิวัติโครงสร้างทางวิทยาศาสตร์และเศรษฐกิจ แต่เพื่อการพัฒนาแก้ไขข้อผิดพลาดของมันมากกว่า

ชื่อหนังสือ “Enlivenment” มาจากเพื่อนที่ทำงานของเขาตั้งให้ ซึ่งมีที่มาจาก “to enliven” ที่แปลว่า ทำให้มีชีวิต หรือ จิตวิญญาณแก่สรรพสิ่ง ทำให้บางอย่างเป็นที่น่าสนใจมากขึ้น มีชีวิตชีวาหรือสนุกสนาน (Merriam-Webster Dictionary) มันแนะนำให้เราหันมาสนใจในกิจกรรมทางสังคม วิทยาศาสตร์ และการเมือง ในบริบทของคำถามที่ว่า จะให้สิ่งเหล่านั้นดูเล่ห์เหลี่ยมชีวิตอย่างไร ตัวอย่างเช่น สร้างคุณค่าความหมายแก่ชีวิตมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และชื่นชมความงามในชีวิต เนื้อหาในหนังสือ Enlivenment ทั้งเล่ม เปรียบเสมือนกับแสงส่องทางที่ Weber ได้เชื่อมโยงความคิดเห็นของตัวเองกับของผู้แต่งท่านอื่น ๆ ที่เป็นที่ยึดจกทั้งหลายไว้ อย่างรอบคอบ ในบริบทที่ว่า สังคม วิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจในอนาคต ที่ซึ่งมนุษย์จะเป็นผู้บำรุงรักษาสรรพชีวิตบนโลก แทนที่จะเป็นผู้ทำลายล้าง ควรเป็นอย่างไร ด้วยแนวคิดที่เกิดจากแหล่งความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เขามีได้แสดงให้เห็นว่ามันมีวิธีต่าง ๆ นานา ที่สามารถใช้เป็นรากฐานให้ชีวิตมนุษย์มีความหมายมากขึ้น ดังเช่น Commons & Commoning, biopoetics, first-person science, biospheric house-holding, re-embodied thinking, wild naturalism, shared experience, empirical subjectively, interbeing, nature writing ฯลฯ จากที่เขา ยกตัวอย่างมานั้น เขาแสดงให้เห็นว่า Enlivenment ไม่ใช่ความคิดแปลกใหม่อะไร ซึ่งจริง ๆ มันก็ถูกนำมาใช้กันอยู่แล้วทั่วโลกด้วยวิธีที่ต่างกันออกไป

in some parts, reading his book is challenging and it feels like being in a foggy landscape with some short glimpses of a bright, sunlit spot. In that sense his book also pictures the depth of the cultural shift that he suggests: it will not be another technological solution or a political revolution, but it will be a deep turn in our way of thinking, in the way we are looking at reality. It will be a fundamental shift, because our current way of thinking has been shaped for at least the last 200 years by the dominating paradigms of Newtonian thought, Darwinism and economic Liberalism.

Weber's book encourages the reader to dare stepping out onto these untrodden paths of new thought, where we can learn again to recognize the truly essential, the living in this world. More than that, Weber manages to carefully formulate a dynamic web of ideas that are well-founded enough to act as a guidepost towards a future science and society, which builds up, instead of contributing to the ever-widening destruction not only of the planet, but of humanity itself. His book is a profound contribution to bring about an end of being separated from nature ("more-than-human world") towards a poetic, embodied and truly felt relationship with the Earth.

ถึงแม้ว่าจะเป็นการยากที่จะคิดค้นอะไรบางอย่างที่อยู่นอกกรอบความคิดเดิมของวิทยาศาสตร์และเศรษฐกิจ แต่ Weber ก็สามารถก้าวข้ามความยากนั้นได้ และยังได้เผยหนทางที่แทบจะไม่มีใครรู้จักเลย ด้วยเหตุนี้เอง เวลาอ่านหนังสือของเขาในบางช่วงบางตอนจึงค่อนข้างท้าทาย รู้สึกเหมือนอยู่ท่ามกลางหมอกหนาที่สามารถมองเห็นแค่จุดเล็กของแสงอาทิตย์เพียงช่วงสั้น ๆ เท่านั้น ด้วยความรู้สึกเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือของเขานำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในเชิงลึก ที่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีหรือการปฏิวัติทางการเมือง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดและมุมมองต่อการมองโลก มันจะเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญครั้งใหญ่ เนื่องจากวิถีคิดของเราที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของ Newtonian, Darwinism และ Economic Liberalism มากกว่า 200 ปีที่ผ่านมา

หนังสือของ Weber กระตุ้นให้ผู้อ่านกล้าที่จะก้าวเดินในทางสายใหม่หนทางที่เราจะได้เรียนรู้จะที่ยอมรับและเข้าใจสิ่งมีชีวิตบนโลกที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอีกครั้งหนึ่ง มากไปกว่านั้น Weber ยังได้สร้างโยงใยแนวคิดที่สร้างสรรค์อย่างรอบคอบและดีพอจนสามารถนำมาเป็นไกด์นำทางที่ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นให้กับวิทยาศาสตร์และสังคมในอนาคต แทนที่จะสนับสนุนการขยายตัวของการทำลายมนุษยชาติและโลกใบนี้ หนังสือของเขานับเป็นการสนับสนุนส่งเสริมอย่างลึกซึ้งให้เลิกใช้ชีวิตแบบแบ่งแยกตัดขาดจากธรรมชาติ ("more-than-human world") และให้อยู่อย่างหนึ่งเดียวกับธรรมชาติด้วยจิตสำนึกและมีความสัมพันธ์อย่างจริงใจต่อโลก